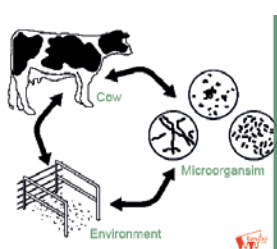

ŚRODOWISKOWE ZAPALENIE WYMIENIA (MASTITIS)

Opis choroby

Zapalenie wymienia to infekcja gruczołów mlekowych pochodzenia prawie zawsze bakteryjnego.

Zapalenie wymienia pochodzenia środowiskowego wywoływane jest przez bakterie znajdujące się w otoczeniu krowy. Podstawowym siedliskiem bakterii powodujących środowiskowe zapalenie wymienia jest otoczenie zwierzęcia: odchody, gleba, ściółka lub woda. Do zakażenia dochodzi podczas kontaktu strzyków w trakcie doju, między dojami lub w okresie zasuszenia.

Środowiskowe zapalenie wymienia często ma postać kliniczną z niewielkim wzrostem liczby komórek somatycznych. Choroba może objawić się w okresie laktacji, ale też w okresie zasuszenia.

Głównymi patogenami odpowiedzialnymi za środowiskowe zapalenie wymienia są: *Streptococcus uberis*, *Streptococcus dysgalactiae*, *Escherichia coli*, *Klebsiella* spp., *Enterobacter* spp., *Pseudomonas* spp.

Rys. 1: postać kliniczna zapalenia wymienia

Szacunek kosztów

- Spadek produkcji mleka
- Konieczność wylania mleka
- Koszty leczenia
- Uszkodzenie wymienia

Wektory

• Środowisko

Głównym czynnikiem zakażenia jest ściółka. Wektorem mogą być również muchy.

• Materiały

Wszystkie materiały wchodzące w kontakt z wymieniem mogą stanowić wektory infekcji, zwłaszcza aparat udojowy, woda stosowana do przygotowania strzyków do doju oraz tubostrzykawki.

• Ludzie

Ludzie mogą stanowić wektor zakażenia zwłaszcza podczas doju: ręce skażone drobnoustrojami mogą przenosić je bezpośrednio na strzyki.

Zapobieganie

Środowisko stada należy utrzymać możliwie suche i czyste. Środowisko krów po ocieleniu i w okresie zasuszenia jest równie ważne, jak w przypadku krów w okresie laktacji. Należy unikać nadmiernego zagęszczenia, słabej wentylacji i generalnego braku czystości i higieny w gospodarstwie. Konieczne są regularne przeglądy aparatów udojowych w celu uniknięcia ich zakażenia. Przygotowanie strzyków: dojenie krów z mokrymi strzykami i wymionami podnosi prawdopodobieństwo zakażenia. Przed podłączeniem aparatu udojowego należy oczyścić i wysuszyć strzyki. Zaleca się mycie i dezynfekowanie strzyków, ale nie wymienia. Do przygotowania wymienia do doju należy stosować wodę o wysokich parametrach higienicznych. Po każdym doju należy stosować płyny do dezynfekcji (dippingi) o udowodnionym działaniu bakteriobójczym również między dojami i zapewniające dobre zabezpieczenie strzyków. Unikanie zakażenia strzyków podczas przygotowania do doju: ręce i szmatki używane przez dojarza muszą być czyste.

Czynności kontrolne

Kontrola środowiskowego zapalenia wymienia odbywa się poprzez zmniejszenie narażenia zwieraczy na patogeny oraz podniesienie odporności krów na ich działanie. Samo szczepienie nie zapewnia pełnej skuteczności. Odporność krowy można podnieść poprzez dostosowanie dawek żywnościowych zawierających właściwe poziomy witamin, minerałów. Programy higieny wskazane dla działań prewencyjnych muszą być stosowane również do kontroli zapalenia wymienia pochodzenia środowiskowego. Terapie w zasuszeniu i leczenie krów w laktacji, plan brakacji i żywienia musi zostać wdrożony zgodnie z zaleceniami weterynarza.

Zalecane procedury

Każdy wektor zakażenia wymaga wdrożenia protokołu higieny. Poniżej przedstawiono kilka z nich:

OGÓLNE ZASADY
HIGIENY

HIGIENA
OSOBISTA

APARAT
UDOJOWY

PROCEDURA
DOJU